

REDACTIA

Arad, Deal Ferenca-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe 1 lună 2 .
N-rii de Duminecă pe an
4 coroașe.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenca-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un gh. garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicare.

Ai tăi abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Brevetele neplătute nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Direcție greșită.

Baronul *Bánffy Dezső* face pe politicianul teoretic în coloanele ziarului *Magyar Közélet*.

A publicat adecă de curând earăși o serie de articoli, cari sunt o nouă dovadă de «loialitate» față cu Dinastie și ne dau privilegiu odată mai mult să vedem cum înțeleg șovinistii susținerea și păstrarea monarhiei în situația ei actuală, conform legalei sale constituiri.

În același timp ni-se dă în filosofările Baronului cinosura sentimentului de echitate și de liberalism, ce caracterizează pe politicianul, care s'a distins pe terenul politice practice — cu ciomagul.

Eată conclusia seriei de articole din vorbă:

Dinastia dacă vrea să-și asigure tronul pentru un viitor îndepărtat, trebuie să înțeleagă că are neapărată trebuință de statul național maghiar. Trebuie să înțeleagă, că statul maghiar, în accepțiunea sa cea mai șovinistă, este acela, pe care își poate clădi cu siguranță viitorul. Trebuie să vadă lămurit, că stările voitate ale mca dela începutul veacului XIX, pretind, să se caute și să se găsească la Budapesta punctul central al monarhiei și în statul maghiar puterea ei.

Și aceste loiale înviațiuni politice le dă *Bánffy* Dinastiei, în vremea ce un Archiduce e primit la Cluj cu «Kossuth-nóta»; în vreme ce primul sfetnic al Majestății Sale este luat cu asalt, că nu s'a dus să se închine la mormântul lui Kossuth; ba ce e mai mult, după-ce niște ziare șoviniste ceruseră ca la centenarul lui Kossuth chiar și Curtea să fie reprezentată, etc. etc.

Apoi de-aci să înțeleagă Dinastia, că în statul național maghiar îi este mântuirea!

Am putea să trecem la ordinea zilei peste confesiunile politice ale primului ministru de tristă aducere aminte, căci nu poate fi luat în serios *Bánffy*, când filosofează.

Dar trebuie să ne oprim asupra plagei șoviniste din opinia publică maghiară, căci ea se ridică din ce în ce mai îndrăznește, căutând să justifice până și pe cale științifică, prin statistică, idei à la *Bánffy*.

Budapesti Hirlap, într'un număr recent, se ocupă de «naționalitățile din Austria».

După-ce constată că numărul negermanilor e aproape de două ori cât al Germanilor și că în mișcarea populațiunii sporiul e mai mare la negermani decât la Germani, ajunge la conclusia căderii hegemoniei din mâinile germane. «*Budapesti Hirlap*», evi-

dent, nu poate înțelege un stat poliglot fără hegemonia unei rase căci atunci unde am rămânea cu «singurii alcătuitori de stat»? Deci, — necesitatea hegemoniei maghiare!

Pentru a ajunge la rezultatul necesității neînălăturabile a hegemoniei maghiare în monarhie, «*Budapesti Hirlap*», eată cum mănuieste statistica:

«La recensământul populațiunii (în Austria) s'a conșcris nu limba maternă, ci limba de conversație, — și totuși Germanii au rămas în mare minoritate; pe când «recensământul liberal maghiar a luat în considerare până și limba maternă a supușilor străini», — și totuși în Ungaria maghiarii s'au constatat a fi «aproape jumătate» din populație.

Să ne oprim aci, asupra acestei interesante ziceri.

Întrucât știm, pentru limba maternă a supușilor străini veniți din Galizia în părțile nordice ale patriei noastre, nu există rubrică în statistica oficială. Știm însă, că după statistica oficială a ultimului recensământ Maghiarii formează mai mult de jumătate din populația țării; de unde mo-
«*Budapesti Hirlap*»?

Și ne mai aducem aminte, că un ziar slovac, după apariția publicațiunii oficiale a recensământului, a făcut constatarea, că într'o comună curat slovacă, în care nu există din alt neam decât vre-o trei indivizi, s'au trecut ca Maghiarii mai multe sute.

Cum rămânem dar' cu «liberalismul»?

S'a constatat însă, cu ocaziunea recensământului ultim și a fost relevat și de ziarele maghiare, că Maghiarii s'au sporit numai în câteva locuri, la orașe; și cu durere au constatat unele ziare maghiare, că acest sporiu revine la populațiunea de lege mozaică. S'a constatat totodată că și elementele nemaghiare țin pas cu Maghiarii în sporire, ba ce e mai mult, îi întrec, mai ales Românii, în Ardeal.

În al cui cont merge dar' sporiul Maghiarilor? «*Alkotmány*» aci de sigur ar reflecta: în contul Maghiarilor și în favorul Ovreilor.

Dar' nu se adâncește «*Budapesti Hirlap*» în studiul structurei statistice din Ungaria, ci constată pur și simplu, că Maghiarii se sporesc în Ungaria, ear' Germanii scad în Austria; și de aci conchide:

Nu este greu de calculat, că luând de basă mișcarea populației de până aci, în 30 de ani majoritatea relativă în monarhie va fi a maghiarilor; superioritatea numerică (?) a Germanilor e deci numai chestie de timp. Cu această transformare trebuie să meargă paralel de multe-ori

anintita permutare a punctului central al monarhiei, pe care, peste o generație o putem pretinde nu numai pe baza dreptului istoric și geografic, ci și pe baza majorității numerice. E bine să pregătim terenul de pe acum.

Vezurăm temelul acestei conclusioni, care e de o naivitate puțin coreșpunzătoare autorității de care se bucură «*Budapesti Hirlap*» în presa din patrie. Ceca-ce însă este de regretat, e că prin astfel de idei se întuneacă adevărul, se cultivă grandomania, se deșteaptă dorințe, veleități utopice, în loc de a se pregăti opinia publică maghiară pentru adevăratul liberalism, pentru echitate și loialitate.

Ministri ungari la Viena. Ministrul *Lukács László* și *Láng Lajos* au plecat la Viena. Călătoria lor se aduce în legătură cu pertractările cauzei pactului. În același timp a plecat la Viena și baronul *Fejérváry*, despre care spun unele ziare maghiare că ministrul de honvezi a mers în afaceri particulare.

Complicațiuni în chestia pactului. Ziarul «*Magyarország*» primește din Viena următoarea știre:

«*Intre Körber și Cehii ruperea e la nici un câș proiectul de legere în căsuță limbilor. Nu vor să se îmbucătățească Bohemia, nu primesc teritor pentru limba germană, ci pretind paritatea celor două limbi în întreaga Bohemia. Din această cauză vor obstrua pactul.*

Curtea e nemulțumită cu Széll, pentru-că nu cedează. Am auzit repetându-se vorbele Majestății Sale că «până acum numai cu Tisza Kálmán a fost mulțumit, pentru-că acela și-a jertfit popularitatea pentru coroană».

Pactul în anul acesta la nici un cas nu se va încheia. Nici guvernele nu se pot înțelege, cu atât mai puțin ar putea trece prin parlamente. Va rămânea deci deocamdată formula Széll, provisoriu. Convențiile comerciale cu puterile străine se vor prelungi an de an; și în chipul acesta situațiunea poate rămânea neschimbată chiar și până la 1907. Declarațiunea din parlament alui Széll, în această afacere, a ușurat mult situațiunea lui Körber față cu Cehii, căci dacă pactul nu e legat de termin, nu au de ce să facă abstrucție.

Omagiu.

Conferența preoțească-învățătorească din Vașcău a trimis următoarea telegramă:

Magnificul domn Vasile Mangra, vicar episcopesc în Oradea-mare.

Conferința mixtă preoțească-învățătorească întrunită în conferință la 5/18 Octombrie vă exprimă simțămintele de alipire și condamnă calumniile colportate la adresa nou alesului mire al bisericeii.

Vasile Pap, președinte, Traian Cucu, notar, Ioan Coroiu, Alexandru Pele, preoți, Ioan Pinteș, Mihai Ciura, învățători.

Expoziția industrială română din Sibiu.

Adese-ori ne-am plâns și cu drept cuvânt ne-am plâns și ne plângem de lipsa unui strat social, al meseriașilor, la poporul nostru. Căci această clasă, acolo unde ea se găsește, reprezintă adevărata forță a îmbogățirii și prin aceasta a întăririi unei societăți, căci meseria e munca cea mai productivă.

Din generații în generații poporul nostru fiind dat la munca agricolă, cu greu și cu încetul abea s'au degajat din sinul său elemente cari s'au dedicat meseriilor; și chiar și acelea, în mijlocul mulțimei meseriașilor străini de pe la orașe în cele mai multe cazuri se pierdeau, sau cel puțin nu se putea validita ca române; în toate cazurile înse, vegetau. Lipsiți de sprigin, de spirit de inițiativă și căzând în mâinile corporațiilor străine, forță națională în elementul meseriaș, până acum noi românii n'am avut, exceptând un singur oraș, Lugojul.

Existau însă și mai există și astăzi centre, în cari meseriașii români încep să se îmulțească, așa că prin concentrarea lor se pot încheaga frumoase grupări.

Astfel s'a încheat Reuniunea socialilor români din Sibiu, sub conducerea d-nului *Victor Tordășianu*. O inițiativă strălucitoare și un devotament extraordinar caracterizează pe acest conducător al meseriașilor din Sibiu; și grație acestor calități ale sale, dl Tordășianu a ajuns să-și vadă încoronată cu succes munca sa desinteresată, prin arangearea expoziției industriale din Sibiu.

Nu numai a concentrat pe meseriași într'o reuniune cu caracter social, dar a isbutit să reunească și munca aceluia, prezentând publicului ce pot și ce știu meseriașii români.

Reuniunea agricolă din comitatul Sibiului, organizată și condusă cu pricepere măească de dl *Dimitrie Comșa*, de asemenea s'a atașat la expoziția deschisă eri, Duminecă, mai ales cu lucrările de artă ce produce mâna țărâncii române.

Muncă românească, numai muncă românească la o expoziție industrială din patrie, este în tot cazul un mare lucru, un însemnat progres, este o frumoasă îmbărbătare atât pentru exponenți, cât și pentru cei ce în urma lor pași-vor pe carierele industriale, este o mângăere și o legitimă mândrie pentru cei ce prin stăruință neîntreruptă au luptat, pentru a aduce acest frumos moment.

Nu numai plugul, ci și dalta și acul, îi șed bine românului în mână; cu hărnicie pe ori-ce teren se va validita neamul nostru, dăruit de Dumnezeu cu multe calități.

Dovadă este expoziția industrială dela Sibiu de aceasta; dovedește totodată această expoziție, că acolo unde în fruntea unei corporațiuni se găsesc oameni harnici, cari poartă la inimă numai și numai binele și înălțarea neamului, roade bogate vor fi.

DIN ROMÂNIA.

Inaugurarea tăerei brațului Sulina. AA. LL. RR. Principii Moștenitori, vor presida ceremonia de inaugurare a tăeturei unei porțiuni a brațului Sulina, făcută de către comisiunea europeană a Dunărei.

Inaugurarea va avea loc în ziua de 6 Octomvrie.

Sâmbătă la orele 5 seara Altețele Lor Regale, vor pleca din Sinaia, cu un tren special la Galați, și vor fi însoțiți de d-na Zoe Rimniceanu, damă de onoare și de doi aghiotanți princiar.

D-nii Dim. Sturdza, președintele consiliului și Emil Costinescu, ministru de finanțe, vor pleca Sâmbătă dimineața la Sinaia, de unde vor pleca seara la Galați împreună cu AA. LL. RR. Principii Moștenitori.

Trenul princiar va sosi la Galați Duminecă dimineața la orele 7.30.

După-ce va avea loc o recepțiune oficială a autorităților locale, Altețele Lor Regale, se vor imbarca pe vaporul Principesa Maria, pe care se va imbarca și invitații comisiunii europene a Dunărei.

La orele 8, vaporul va părăsi Galați, urmat de vaporul Orientul al S. M. R.

Ceaiul de dimineață și dejunul se vor servi pe bord.

La orele 11, vaporul Principesa Maria va sosi la Tulcea.

Acțiunile Altețele Lor Regale, vor fi salutați de autoritățile locale, ear la orele 3 p. m. se vor duce la mila 27-a a canalului Sulina, unde va avea loc inaugurarea tăeturei.

După ceremonie vaporul se va reintoarce la Sulina unde va sosi la orele 6.

Seara va avea loc un banchet, dat de comisiunea europeană a Dunărei în onoarea AA. LL. RR. Principilor Moștenitori.

Dela Sulina Altețele Lor Regale, cum și domni ministri se vor imbarca pe locomotivul „Sulina” și se vor duce la Constanța.

Celelalte persoane invitate se vor întoarce la Galați cu vaporul Orient.

(„Secolul”).

Aniversarea nașterii principelui Carol. Dl. I. G. Bibicescu, locțiitor de primar al Capitalei, a adresat AA. LL. RR. Principelui Ferdinand și Principesa Maria, în numele consiliului comunal a Capitalei, cu prilejul aniversării a nașterii A. S. R. Principelui Carol, următoarea telegramă de felicitare:

„Cu ocaziunea aniversării de astăzi, în numele consiliului comunal al Capitalei,

rog respectos pe Altețele Voastre Regale să bine-voiască a primi urările cele mai călduroase pentru A. S. R. Principele Carol, cel mai tânăr vlăstar al scumpei Noastre Dinastii, asupra căruia se concentrează iubirea și speranța întregii țări.

România pentru victimele dela Martinica. Ministrul francez al coloniilor, a adresat legățiunii române dela Paris următoarea scrisoare:

Domnule ministru,

Ați avut buna-voință, a face să mi-se remită la 21 August trecut, suma de 1962 lei, bani 50, subscriși de consiliul comunal din București, în folosul victimelor dela Martinica.

Am onoare a vă răspunde de primirea acestei sume, și a vă ruga să bine-voiți a transmite consiliului comunal din București, viile noastre mulțumiri, pentru generosul act de solidaritate la doialul nostru.

Vă rog, domnule ministru, a primi asigurarea înaltei considerațiuni ce vă păstrez.

Ministrul coloniilor,

(ss) Gaston Doumergue.

Din străinătate.

Crisa guvernului sârb. Regele a primit demisia cabinetului Vuici și a ținut în conac un consiliu, la care au luat parte mai mulți politicieni din diferite partide. E probabil, că guvernul viitor va fi compus din cvalițiunea ministrilor din partid liberal, radical, neutral și progresiv. Cabinetul acesta va fi după toate probabilitățile mai conservativ decât cabinetul Vuici și celelalte cabinete. Regele Alexandru a împuternicit pe generalul *Tintar Markovits*, ca să compună lista membrilor cabinetului. — Afară de ministerul cultului public și a finanțelor cabinetul a fost compus în modul următor: Președinte: *Markovits* (neutral), ministru de interne: *Telimir Todorovits* (radical), ministru de externe: *Lozanits* (liberal laxat). E de însemnat, că *Lozanits* a fost ministru de cultul public sub Tui. Ministrul de interne: *Telimir Todorovits* (radical); generalul *Pavlovits* (neutral). Ministrul de instrucțiuni și afaceri publice a fost numit *Capelanovits*, profesor la universitate (radical). Ministrul de justiție: *Ristits* (progresiv). E probabil, că ministrul de culte public va fi condus de *Gheorghievici*, fost ministru de culte sub cabinetul Gheorghievici.

Rescoala din Macedonia. *Imbrahim* pașă șeful corpului 8 și 3 de armată scrie din Salomki, că în zilele trecute o bandă de resculați bulgari au prădat satele *Razdlog* și *Dsumabala*, amenințând cu aprinderea și jafuirea totală a satelor pe locuitorii bulgari a acestor sate. O parte a prins arme și a urmat pe resculați. *Imbrahim* pașă a primit dela poartă porunca, ca să urmă-

rească și să prindă banda resculaților. Aceasta a făcut-o după programul ce la făcut înaintea primirii poruncei. O parte a bandei a fost prinsă, o parte rănită și spânzurată, dar cea mai mare parte a putut scăpa în munți. Bulgarii locuitorii satelor *Razdlog* și *Dsumabala*, cari au prins arme și au ascultat de resculați, au depus armele rugându-se de iertare. *Imbrahim* i-a iertat. Dar o parte a locuitorilor e în munți și nu vorește să vină acasă până-ce în urmă *Imbrahim* a trimis soli, că nu li se va întâmpla nimic. Atunci s'au întors cu toții acasă. Liniștea deo-camdată s'a restabilit.

Expoziția Balla-Alexici.

Doi artiști-pictori, d-nii *Frideric Balla* și *Ștefan Alexici*, au deschis acum două luni o școală de pictură în Arad.

După acest scurt interval, maiestrii au și avut curagiul să se presinte în public cu rezultatul muncii, făcând o expoziție de tablouri în sala palatului industrial, numai din lucrările celor instruiți de dînșii.

Ori-cine a cercetat acea expoziție, nu a putut decât să prindă convingerea, că maiestrii în adevăr știu introduce în mănuierea penelului și creionului pe cei-ce vor să se ocupe cu această artă și că sub mâinile lor nu se poate să nu ese la iveală talentele.

Lucrările expuse, nu pot fi judecate ca lucrări de artă, cu toate astea merită să fie remarcate mai multe bucăți ca excelente lucrări de începători.

Cea mai frumoasă pânză este „Noapte lină” de d-șoara *Fleichel Joli*. Foarte frumoasă este „Secretul” de d-șoara *Zeberer Victoria*. Merită o deosebită atențiune: „La isvor” de *Vasici Lena*; „Aprinderea focului” de *Fabian Margit*; cap de studiu și „Leil noaptea” de d-na *Lucreția Russu-Șirianu*, mai multe capete de studiu de d-șoara *Beleş Flora*, lucrate după natură, atât în creon cât și în ulei. D-șoara *Beleş* imitează bine pe maiestrul *Alexici*. D-soara de mac.

În desemnul cu creon, recte cărbune, o distins dl *Latolai*. Frumoase capete de studiu are dl *Török*; d-șoara *Cornelia Moldovan*, dl *Hatoș* și alții de asemenea au frumoase lucrări. Lucrările în creon sunt după natură, ear cele în ulei cele mai multe copii. Prin această expoziție d-nii *Balla* și *Alexici* au dozedit că sunt nu numai artiști pentru a produce opere de artă, după-cum sunt bine cunoscuți, ci totodată pricep de minune arta de a introduce și pe alții în tainele artei lor.

Anacreon.

NOUTĂȚI.

ARAD, 20 Octomvrie n. 1902.

Lukács László, ministru de finanțe, va înainta lista de dare și împrumut în săptămâna viitoare. Comisia finanțelor cu președintele ei *Falk Miksa* va începe deja în săptămâna viitoare consiliul, eară lista va fi înaintată în casa deputaților din partea lui *Neményi Ambrus*, mai târziu în 1 Decembrie.

Chemarea rezerviștilor. *Fejérvári Géza*, ministru de honvezi a înaintat în casa deputaților un proiect de lege, după care toți 20,000 dintre rezerviști vor fi chemați la serviciul de 3 ani. Această lege va fi pusă în agență în toată Austro-Ungaria începând dela 1903.

Demisia ministrului de justiție austriac. Se știe din Viena: Împăratul a primit demisia ministrului de justiție *Spens-Boden* și i-a dăruit cu aceasta marea cruce a ordinului „Leopold”. Ministrul de justiție ad-interius va fi numit *Körber*.

Pentru congresul național bisericesc al bisericii române ortodoxe din Ungaria și Transilvania în arhidieceasă s'au făcut următoarele termine de alegere de deputați: a) pentru alegerile deputaților din celor 10 Octomvrie st. v.; b) pentru alegerile deputaților mireni în sinoadele parohiale Duminecă, în 13 Octomvrie st. v.; având a se publica ținerea acestor sinoade în biserică cu 8 zile mai înainte, adică Duminecă în 6 Octomvrie a. c. st. v.; c) pentru întrunirea colegiului de scrutinii Duminecă, în 20 Octomvrie st. v., fiind altcum normate în regulamentul congresual §. 18, 27 și 38 timpul și orele acestor întruniri.

Proces de lesă-Majestate. Lucru ne mai auzit până acuma: Un proces de lesă-Majestate intentat unui ziar kossutist! Știrea aceasta ni-o aduce însuși ziarul *„Apostolul”*, care a intentat proces de lesă-Majestate pentru articolul intitulat „A koronatanács”, și publicat în numărul dela 2 Octomvrie.

Suspendat. O telegramă din Cernăuți spune, că deputatul român *Lupu Florea* a fost suspendat din funcțiunea sa de consilier la tribunal, pe motiv, că a atacat vehement, într'un meeting, pe boerii români ai Bucovinei, provocând astfel interpelări și atacuri în dietă.

Lupta între corturari și gendarmi. Din Oradea-mare se scrie, că Duminecă noaptea Țiganii corturari au atacat

IDILA.

Vocea stinsă, a Adelei Voicu, abea atinsse urechea lui Banu. Fata sta sprijinită cu bărbia în mâna-i netedă și albă. Nu se putea distinge expresiunea feței, pe când zicea: „Nu știu ce fact cu mine; înainte nu era asta, de când te cunosc, te purtai ca toți oamenii. Acum al inebunit se vede... sau ești bolnav, nu știu ce să mai zic!”

El tăcea, privindu-o mereu.

— Nu știu ce să fac cu d-ta, urmă ea înainte cu glas de dojană — să fug, nu mă mai întâlnesc cu mata? Aș fi trebuit să fiu mai severă, cu asta te mai răcoreal.

— Ai făcut rău... acum e târziu... după-ce te-am sărutat de atâtea-ori... nu mai merge!

Tinera fată își descoperi fața, pe care se zăreau urmele irandafirii ale degetelor; își îndreaptă părul negru, mototolit de sărutările lui Banu, și zise: „Spune mata acum singur dacă sunt eu de vină ceva în toată întâmplarea asta? M'am purtat cu mata tot așa ca și înainte, nu ți-am arătat nici un semn prin care ți-aș fi arătat îndrăneala. Să mă săruți pe mine, fată în vîrstă, și care nu poate înțelege altă iubire decât a unui frate?... Ce să gândesc acum de mata, zău nu știu...”

— Poți să gândești ce vrei, eu știu una — te iubesc, poți să faci cu mine ce poțtești, eu tot te iubesc... sunt oare de vină că te iubesc, spune singură?

— Nu ești de vină, cine ți-a spus?... știu și eu că n'ai avut nici un gând rău, când m'ai sărutat alături, căci sigur că o păteal!

— Știu foarte bine, și tocmai de aceea te-am sărutat și te mai sărut, fiind-că n'am gânduri rele...

El se apropie de dînsa, dar ea se ridică iute de pe scaun, înconjură clavirul, și eși în altă odăe.

— Sărută-mă acum dacă poți!

— Nu fact bine, Adelo, că te jocl cu mine așa... puține dureri am în suflet de trebuie și d-ta să mă chinuești. Nu e tot una acum? Te-am sărutat... ne-am sărutat!

El se așeză pe scaunul pe care Adela îl părăsise.

Razele soarelui pătrundeau prin cren-gile salcînilor în floare, pianul și mobilele străluceau într'o lumină verzue; la adierea vîntului, salonașul elegant, se umplu de miresmă de flori, de ciripit vesel de paseri, prin ramuri. Sgomotul orașului ce se deșteaptă, pătrunse până la dînșii — cântat de cocoși, guruit de porumbel. Și era atîta voioșie, atîta bine în natură că te simțiai cu sufletul întinerit, vesel fără să știi de ce, fericit să trăiești, că poți privi cerul senin, și respira adierea îmbătătoare și caldă...

Adela sta în prag și razele soarelui o învăluiau ca într'o undă de lumină.

Haina de catifea roșie închisă, părea turnată pe forma sveltă a bustului, făcând să reiasă, întunecimea părului lucios și frăgezimea feței.

Doi gropițe se arătară în obraji și ea zise, apărându-se cu mîna, de raze.

— Mă rog, nu vorbi astfel... nu ne-am sărutat, dar m'ai sărutat... asta e cu totul altceva; rog să nu uiți. Ce eram să fac, dacă m'ai apucat de-odată, ca un nebun?...

— Dar d-ta de ce scrișneai și strîngeai din dinți când te sărutam?

— Am scrișnit din dinți? Nu-i adevărat!

— De sigur! Pentru-ce aș minți?

— Ți-s'a părut!

— Ei aș! Mi-s'a părut! Am simțit prea bine... acum să-ți explic eu de ce strîngeai din dinți... ca să te reții și să nu mă săruți și d-ta! M'ai înțeles?

— Nicl-odată! Nu-i adevărat! protestă Adela, — asta e o răutate ce vorbești!...

— Fie și așa.

Tăcură. El gîndea:

Acum dacă o apuc, o sărut până se face vinătă. Ear ea:

Dacă m'ar apuca ear așa fără veste, și să mă sărute! De bună voce, nu-l las!

Ea intră în cameră, și se așeză pe un fotoliu, lângă ușă.

— Să nu te apropii, de mine, urtule... ești urt foc!

— Știu că sunt urt; mi-au spus-o mulți!

— Sau multe? zise ea, uitându-se galeș la dînsul.

— Nu așa de multe, dar mi-au spus-o. Apoi după o pauză:

— Și tot susții că nu strîngeai dinți?

— Ba strîngeam! Ce mă mai întrebă? Nu știu!

— Să vedem acum! El se apropie de-odată, o luă de gât, și începu s'o sărute, cu lăcomie, pe ochi, pe frunte, pe păr; apoi își lipi buzele, de ale ei, par-că ar fi vrut să-i soarbă tot sufletul, într'o sărutare nesfîrșită.

Ea închise ochii, îl lasă să facă, moleșită de voluptate. Capul i-se învîrtea și inima-i bătea ciudat, par-că ceva neșpus de dulce i-se coborea pîn' în adîncul sufletului la fie-care ridicare a pieptului.

— Nu mai pot! Destul te-am sărutat să-mi ajungă pentru mult timp, spuse Banu, depărtându-se de lângă dînsa.

Ea se sculă de pe scaun, șovăi, și șopti ca prin somn:

— Te-am lăsat să te saturi, să nu zici că mă joc cu mata... Ți-ai împlinit fantezie, acum te rog, fi cu minte, lasă-mă în pace... du-te, du-te, dute... și lasă-mă, altmîntrelea nu știu ce se întâmplă cu mine!

— Dar mă iubești? întrebă el înflăcărat sorbindu-o cu ochii.

— Prea multe vream să știi! Lasă altă-dată! Acuma să fim cuminiți!

Se întoarse spre portretul lui Wagner, d'asupra pianului.

— Păr-că mi-e rușine de el! O vreau întregă de muncă. Și noi...? Cîntă-mi mai bine ce-va. Uite, pianul te așteaptă. L'am pus să-l acordeze pentru mata.

— Nu, nu-mi vine să cînt... a vrea...

— Știu, știu eu ce-ai vrea! Dar de

in apropierea magazinului cu prav de pușcă pe vânzătorii de pâine, cinci gendarmi au plecat să prinză pe țigani. Țiganii însă nu s'au predat, ci s'au luat la luptă cu gendarmii, cari folosindu-se de arme au pușcat pe un țigan, ear pe ceilalți i-au prins.

Nuntă. Ni-se scriu următoarele: Duminică în 28 Septembrie st. n. la orele 12 din zi și-a sărbătorit cununia dragălașa d-șoara Aurelia Mladin, în bis. gr.-or. din Șilindia, cu simpaticul domn Vasiliu Dirlea, notar în Șilindia, prin mult onor. domn Axentie Chirila, preotul din loc. Nănașul au fost mult onor. domn Ilie Balta, notar în Cherești cu amabila lui soție d-na Velumia, cari, prin persoana ei maiestică și amicală, a satisfăcut pe deplin, ba chiar a decorat și ridicat mult rolul de cumătră ce îl ocupa. Dumnezeu să o trăească încă mulți fericiți ani, ca să mai poată participa la astfel de ocazii; că superb pot fi acei miri cari au o astfel de cumătră. Parainfe și parainfi au fost niște boboci cari de cari mai frumoși, prima parainfă a fost d-șoara Aurelia (Reb) Popoviciu cu dl Ioan Dirlea, d-șoara Aurora Balta cu dl Adrian Popescu, d-șoara Eugenia Tabăcaru cu dl Isaia Ardelean, d-șoara Poldă Margeld cu dl Valeriu Mladin, d-șoara Emilia Mladin și dl Sever Mladin, d-șoara Ana Bogori cu dl George Mladin. Apoi au urmat o mulțime de oaspeți din toate părțile, cari petrecându-și excelent, luni dimineața cu plăcute suveniruri, au plecat cea mai mare parte. Doresc din nou tinerii părechi multă fericire, ca întreaga cale a vieții să le fie presărată cu roză, dar' fără spină. Ear' d-nului și d-nei Mladin (socrii mici) cari au fost atât de afabili și ne-au ospătat atât de bine, Dumnezeu să-i trăească mulți fericiți ani bucurându-se de fericirea fiilor lor. *Un oaspe.*

Statistica Ovrelor din Germania. Germanii pot fi fericiți, că numărul Jidanilor nu crește, ci din contră scade. Aceasta arată statistica cea din urmă din Dec. 1901. În Drezda nu sunt decât 3059 de Jidani, în Lipsca 6314, în Chemnitz numai 1197. Aceste trei sunt orașe mari cu locuitori de peste 150,000. Ne mirăm în Drezda numărul Jidanilor a scăzut între anii: 190 și 1895, dar din 95 până în 1901 au restabilit numărul cu 512. Dar această creștere nu e în rațiune cu scăderile generale a Jidanilor din Germania. Numărul lor a scăzut cu 0.95 și 0.97 la sută. De altfel nici nu poate să fie fericit Jidanul în Saxonia, a cărui locuitori sunt foarte sărăcuțoși și nu le place rachiul, dar acești puțin Jidani, cari trăesc în această țeară sunt foarte bogați în comperație cu ceilalți Jidani din Germania. În toate părțile Germaniei numărul Jidanilor a scăzut văzând cu ochii. Fericita Germanie!

Cârțan în societatea studenților italieni. Nenea Cârțan, aflând că frații italieni au sosit în România, a plecat din Făgăraș spre România spre a vedea pe iubiții oaspeții ai Românilor. Sosind în Predeal Cârțan s'a dus la polițaiul gării și la întreat în ce orăș se află studenții italieni. Când polițaiul i-a spus că sunt oaspeții Sinaiei, Badea Cârțan a strigat: Mulțumesc lui Dumnezeu că pot mai curând să-i văd. În Sinaia Cârțan sa întâlnit cu studenții italieni, cărora le-a spus multe lucruri dela frații din Transilvania. Cârțan a plecat din Sinaia cu același tren cu studenții. Se putea oare cu nenea Cârțan să lipsească!?

Cadavrul lui Crispi. E de însemnat, că Crispi a fost nenorocit pe toată viața sa. Nenorocirea aceasta devine dela slăbiciunea caracterului său. Chiar și moartea a fost în timp nepotrivit; nu așa, precum ar fi dorit el și amicil lui. Corpul lui a fost imbalsamat, ca amicil să-l vadă când voese. Dar nici imbalsamarea nu a reușit. Corpul său se descompune, ceea-ce face pe amicil să-l facă proces medicilor, cari l-au imbalsamat. Atunci medicilor le-a venit o idee minunată; au dus adică corpul nelusufișit a lui Crispi în bolta capușinilor din Palermo. E de știut, că apa sărată a mării conservează foarte bine cadavrele; așa și cadavrul lui Crispi de-a bea a fost transportat în cripta de mai înainte, unde e și acuz. Amicil lui Crispi s'au împecat, sub condiția, că banii plătiți pentru împăcare să li dea înapoi.

Duel spaniol de noapte. Se scrie din Paris, că baronul spaniol *della Torre* a fost deșinat pe stradă. Deșinerea aceasta are cauze așa de romantice, încât s'ar putea scrie într'un roman de prin evul mediu. Într'o zi baronul i-a făcut vizită vicomtele *Henri de Lovergne*. Vicomtele era rănit grav și a rugat pe baron să li dea permisiune să locuiască la el până-ce se va vindeca. El zicea, că a fost rănit într'un duel. Baronul, fiindu-i milă de Lovergne îl ținu la locuința sa; vicomtele i-a răspălit aceasta așa, că a fugit cu logodnica lui *della Torre*, vestita cântăreașă spaniolă *Fabri*. *Della Torre* a avut duel cu vicomtele; el a rămas grav rănit. Totuși baronul s'a vindecat și a început a urmări pe dl odată, dar acum fără secundanți, noaptea, și după obicei spaniol cu cuțite. A doua zi dimineața cadavrul vicomtelui de Lovergne a fost găsit pe scena luptei, pe malul mării. Baronul a luat-o la sărbătoasă; a mers la Paris, unde era *Fabri*, dar aceasta a înștiințat poliția și baronul a fost deșinat.

Biblioteca „Academiei Române“. Mișcarea în luna Septembrie 1902. I. Consultarea. A) Cărți tipărite: 1. Cerute cu buletine: 427 cetitori, 1852 volume. 2. Imprumutate acasă: 6 cetitori, 33 volume. Total: 433 cetitori, 1885 volume. Afătoare în sala de lucru: Cărți 1661 volume. Afătoare în sala de lucru: Reviste române 35 volume. Afătoare în sala de lucru: Reviste străine 58

volume. B) Manuscripte și documente: Manuscripte consultate 73 cetitori, 447 volume. Documente consultate 80 cetitori, 1195 volume. II. Sporirea. Primate: 1. Conform legii dela 1 Aprilie 1885 131 volume și broșuri, 75 numere de reviste române. 2. În dar sau în schimb 353 volume și broșuri, 38 numere de reviste străine, 1 atlas și cărți, 1 document, 1 notă musicală. 3. Cumpărate: 65 volume și broșuri, 92 numere de reviste străine, 13 documente. Total: 549 volume și broșuri, 75 numere de reviste române, 130 numere de reviste străine, 1 atlas și cărți, 14 documente 1 notă musicală.

In atențiunea demnilor învățători. Aduc la cunoștința P. T. Domnilor învățători dela școalele populare române, că edițiunea „*două*” din „A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare în școalele populare române” de Francisc Kooș, consilier regesc în pens. și de Vasilie Goldiș, prof. gimnas. în pens. și secretarul consistorial în Arad a apărut în zilele acestea și se află de vânzare la subscrierul, precum și în toate librăriile din țară. Prețul cărții este legat a — 50 fil. Învățătorilor li-se dă rabat de 10%.

Afară de cartea aceasta a apărut în ediția mea acum încă:

I-a Carte a copiilor sau *ABCdarul* ilustrat pentru clasa I-a primară de St. C. Alexandru. Cu o lecție de model. Carte aprobată de Venerab. Consistor diocesano gr.-or. român din Caransebaș sub Nr. 5476 din anul 1902. Prețul legat c. — 50 fileri. *Elemente de Musica vocală* pentru școala populară de N. Stoicovici. Prețul broșurei c. — 50 fil. *Caiet de desemn* pentru școalele populare și civile de Lukács S. Ediția V-a, caiet I, II, III-a. Ediția III-a caiet IV, V, a 20 fil. H. Zeidner, librar-editor în Brașov.

Arătare nouă publicului din Arad. Din arătarea de mai jos vom ști câte și câte feluri de articlii pentru public sau vândut în prăvălia noastră; sau vândut adică: 8 lăzi mari cu vestimente de desupt, (cămăși, pantaloni de desupt, triquan și alte) pentru bărbați, femei și copii; 3 pachete de ciorapi de iarnă și de toamnă pentru femei și copii; 2 pachete de ciorapi „*trousse*” pentru dame; 12 pachete mari de vestimente de asupra pentru băieți și femei; 2 pachete cu blouse de iarnă pentru bărbați; 18 pachete mijlocii de ghețe de iarnă captușite pentru bărbați, femei și copii; 2 lăzi mari de jucării pentru copii transport din străinătate. (Germania, Nürnberg); 4 lăzi de gulere, cravate și mănuși.

Poate vedea ori-cine, că prăvălia mea este ce a mai cercetată din Arad; rog p. stimatul public român aradan a mă sprijini. Cu stimă: V. Porter, Piața „Szabadság“.

FELURIMI.

Un toast scurt. La dineul clubului lui de presă ce se ținuse odată în orașul american Philadelphia, presidentul Mihail I-Mac se sculă să țină el vorbire de bine-ventură.

Toți se așteptau la un toast fulminant. Mihail Mac, închinându-se zise:

„Gentelmen cat” — (Domnii mei măcași!) Apoi își reocupă locu, ear cei din jurul mesei, aclamându-l, se supuseră comandei.

La același dineu, să toastase pentru Charles Lamb, unul dintre cei mai distinși jurnaliști — acesta se ridică și cu o voce plină esclamă: „Domnii mei!” — apoi înclinându-se își goli paharul fără a mai zice un cuvânt. Cei prezenți li acoperiră lăconicul răspuns cu aplauze frenetice.

Serum împotriva tusei măgărești. — Ziarului parizian „Le Temps” i-se scrie din Bruxelles că o comunicare foarte interesantă s'a făcut Academiei Regale din Belgia, asupra descoperirii unui tânăr doctor Camille Leuriaux. Comunicarea este privitoare la descoperirea serului împotriva tusei măgărești. Tânărul Dr. Leuriaux — nu are decât 34 de ani — și-a consacrat studiile acestei boale și a reușit a-i descoperi antidotul. Statisticele arată că tusa mă-

gărească face tot atâtea victime cât variola, tifosul și difteria. E deci o mare fericire că s'a găsit leacul acestei boale. Antidotul constă în aplicarea principiului d-rului Roux. Se procedează pe calea inoculării și operația nu aduce nici o complicație. Experiențele făcute în spitale au isbutit toate. Vindecarea se operează într'un restimp de 8—10 zile cu condiția ca inoculațiile să se facă la vreme. Resultatul acestei descoperiri nu e mai mic ca acela al serului contra anginei.

Curios. Când nemții se află la un concert sau teatru, și sunt încântați, atunci li auzi strigând italienește: „d'acapo”. Francezul se folosește la asemenea ocazii de latinescul „bis”, pe când pe englezul, li auzi strigând mândru franțuzește: „encore”.

Tot asemenea gradul de frig sau căldură, neamțul îl măsură după Reaumur, un francez — englezul după Celsius, un suedian, ear francezul după Fahrenheit — un neamț.

Cum trebuie tratați bărbații însurați. Cum trebuie tratați bărbații însurați? Această chestiune grea încearcă să o rezolve revista feminină „The Lady's Realism”, din Londra, printr'un fel de întrebări circulare.

Contesa de Bothmer declară că bărbații nu ursec nimic mai mult ca faptul de a fi conduși. Doamna Montagu Forbes afirmă cel puțin teoreticește — că bărbații nu trebuie să fie conduși. De sigur că cel mai mulți bărbați o vor aproba.

D-na Nathani Fienness deplânge numărul soților rân conduși și crede că aceasta este cu deosebire greșala femeilor. „Bărbatul — care în cazul cel mai bun este un animal încântător — este supărat, întărit, amărit și atunci conducerea este la sfârșit.

Ea mai afirmă că „un bărbat care se află în chip fașii sub pantof, oferă o privește nedemnă” și că „femea care voește să influențeze atât de mult pe soțul ei, încât voința ei să fie în toate chestiile, va fi politicoasă și blândă; ea și între patru ochi va fi ceea-ce este în fața celor mai mulți oaspeți, plină de considerațiune față d'aspe. Ea nu va mai avea nici o ostentată de a i-se face plăcută”.

D-na Năpier Miles cere sfat dela o prietină, care i-a spus că bărbații nu recunosc câtă importanță pun femeile pe micile atențiuni. Dar' amica aceea dă sfatul ca „soțiile să fie tot atât de vesele și de plăcute acasă ca și în societate”.

O altă femeie esclamă: „Nimeni nu voește să fie condus, dar' este un lucru recunoscut, că este necesară o oare-care conducere pentru-ca trăsura căsătoriei să meargă bine”.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barclianu.

Insertiuni și reclame.

Un scriitor sau candidat de avocat

care știe românește poate fi aplicat în cancelaria avocatului Dr. *Méri Samu*, în *Boroșineu* (Boros Jand, com. Aradului). A se adresa de-adreptul. 852 2-2

„Macovisceana“

Asociațiune de consum în Macovisce, în adunarea generală extraordinară, ținută la 11 August 1902 în unanimitate a decis desființarea Asociațiunii; deci în înțelesul legii comer. §. 249 al. 2 dela a 3-a publicare începând în decurs de 6 luni sunt provocați toți creditorii Asociațiunii ca să-și valideze pretențiunile. 851 2-2

Macovisce, la 14 Oct. 1902. Direcțiunea.

Radu Ursu

recomandă publicul român din loc și provincie atelierul de 697 14-

tuns, ras și fresat

și ori-ce alte servicii sanitare permise de lege aparținătoare la acest ram de industrie. Îndeosebi recomandă onoratei precizim cunoștințele sale speciale într'u dresura rituală a părului, musteșelor și a bărbii se află în strada Deák-Ferenec (Hotel „Vass”) serviciu prompt cu comoditate și gust. Afară de aceasta recomandă magazinul său de pudră, săpun și diferite soiuri de parfumării.

moloște te. Fii serios. Uite — zise ea pe un ton de dojană maternă — mi-ai promis că ai să cânti, ai să lucrezi. Zici că scrii la o operă cu subiect național. Critical că nu se face nimic pe acest teren... Muncește, crează... Ziceai să-ți fiu muza inspirătoare. E trist că nu pot să-ți inspir nimic serios. — Imi inspir iubire, — nu-i de ajuns? Genele ei tremurără și ea plecă ochii. El gândea: „M'a ascultat, i-a venit să ridă și să plângă... m'a lăsat s'o sărut... oare să fie iubirea ce pe furie se apropie de inima ei?”

Își aduse aminte de cele petrecute. Scena cu logodna când o întâlnise, vorbele ei, răceala ei dela început, întâlnirile lor, cam convenționale, cam rigide la început, — și acum în urmă purtarea ei.

„Poate de milă mă lasă s'o sărut. Fiind-că vede c'o iubese așa de mult, și nu vrea să mă refuze. Un nor de tatrizare i-se cobori pe suflet și inima i-se strînse; i-se făcu de-odată frig, și un fior îl străbătu „Oare mă iubeste?”

Ea îl interrupse, privindu-l galeș. — La ce te gândești? De ce ești trist? Haide fi drăguț, cântă-mi ceva, nu te supăra că te dojenesc. Crezi că așa face-o ori-cui? Vocea ei caldă îl înseamnă de-odată. El respiră adânc. Acum i-se părea așa de bună și de frumoasă, că-l venea să ingenucheze înaintea ei, să-i sărute mâna.

— Te lauzi că adori muzica... — Mai ador ceva, interrupse el. — Bine, bine, dar zici că-ți place muzica...

— Acum nu sunt dispus să cânt, te rog cântă d-ta și eu am să ascult. Imi face așa de bine muzica, această duioasă vrăjitoare, imi domolește furtuna, mă înalță și mă purifică. Mă simt ear copil, fără patimi și fără dorinți. E ca o rază ce străbate în sufletul meu, aducând un parfum cald de primăvară, un parfum de violele. Când cânti, aș vrea ca vremea să încrementească cu coasa-l de argint, ca viecea să fie o simfonie eteră. Ah, Mozart, inger trimis pe pământ, ca să deschidă omenirei banale și nefericite un colțor de rai!

El se lungi pe canapea și închise ochii. De afară pătrundea freacă și gongolir tineri, miș de fricele scânteițoșe jucau în raze, ca niște fluturași de argint.

Ea se așeză la pian, atinse câte-ve acorduri, apoi începu una din acele sonate numai adieri și lumină. Notele se urmăreau se întreceau, când grave și sonore, când delicate și dulci, ropăind în cascade argintii, răspândindu-se în ploaie de sunete. Păreau șoapte de ivore, păreau vorbi de îndrăgostii, îngăimări dulci și răspunsuri pătimașe ce se perdeau în sbucium de furtună, pentru a reeși ear clare, învăluite de acorduri puternice. Era întreaga natură ce cânta, era frământul codrilor, era mirosul florilor, mormurul valurilor ce expiră de mal și total învăluit în lumină, scaldat în razele victorioase ale soarelui...

St. Basarabeanu.

A apărut:

STROPÎ DE RÓUĂDE
ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fl. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

„Mureșanul”instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acțiuni de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutului plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după bani depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 - 66

Direcțiunea.

— Cel mai bun croiul —

**Insoțirea
Căltunurilor
din Arad**

Strada-Bisericeii (Palatul Minoriiilor).

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și păpuși pentru băieți și fete,

apoi ghetă, comode și alte soiuri de încălțăminte, cizme de juft, veritabil rusec, cizme pentru vânători, ghetă de Stiria.

Cele mai elegante ghetă de promenadă, de dans și de casă.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt confecționate în propriile noastre ateliere, și mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri foarte moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp doriți.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi reg. ung., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăkk-uri în diferite culori.

742 - 15

Prețuri ieftine de necrezut!

Numai articli de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

Ca să te simți bine trupeștedepinde în mare parte dela aceea ca **ghetele** să-ți fie comode.Noi nu putem destul de des repeți că **ghetele** lui **Porter** sunt cele mai comode.Afară de aceasta d-nul **Porter Vilmos** renunță mai bucuros la ori-ce alt negoț, de cât că dînsul vre-unul cumpărător, fie domn, damă sau copil, să vîndă ghetă care nu sunt comode.**Porter Vilmos, marele magazin Szabadság-tér.**

Deposit special de ghetă pentru copii.

Au sosit tocmai acum în număr mare ghetă de iarnă, cupțușite și necupțușite.

La cumpărare de 10 coroane primește ori-care cumpărător un portret în mărime naturală gratis, 3 coroane numai pentru paspartou.

844 2-